

FRANSE LES

EWOUT SANDERS

Franse les

Een jongen over zijn eerste liefde

Schaep 14

2019

Voor mijn ouders

*'Ik probeer u geen verhaal te verkopen,
ik probeer u de waarheid te vertellen.'*

JULIAN BARNES

Karin staat in de deuropening als hij over het tuinpad komt aanlopen. Ze draagt een wijde lila jurk en een houten kralenketting. Ze lacht en zwaait.

‘Zeker, je hebt het goed uitgelegd,’ zegt Thijs als hij achter haar aan naar binnen loopt.

Een paar weken terug had hij haar een mailtje gestuurd. Hij moest voor een lezing in de provincie zijn waar zij al enkele decennia woont.

‘Ik kampeer dan een paar maanden op een Waddeneiland,’ had zij geantwoord, ‘maar af en toe kom ik naar de wal en dan plan ik een aantal zaken. Ga er maar van uit dat we elkaar ontmoeten en samen eten. Ik ben benieuwd hoe het je is vergaan en hoe je leven er nu uitziet.’

Ze bewoont de helft van een grote boerderij. In de gang staat een vitrinekast met kristallen. In de woonkamer hangen wandkleden van vilt. Overal zijn de muren beschilderd met een techniek die ‘sluieren’ heet – rood, geel en paars lopen vloeiend in elkaar over. Voor de bank staat een spinnewiel, op de bank ligt een boek van Rudolf Steiner: *Over de drempel. Spirituele ervaringen*.

Het gesprek komt moeizaam op gang. Hoelang hebben ze elkaar niet gezien? Ruim dertig jaar? ‘Ik weet het niet meer precies,’ zegt Karin. ‘Je hebt me eerder bezocht, in mijn oude huis.’

‘Gek, daar staat me niets van bij.’

Terwijl Karin vertelt over haar twee kinderen, bestudeert Thijs haar gezicht. Het kuiltje in haar kin, de lijnen rond haar ogen. Indertijd verfde zij haar lange haar met henna. Nu is het korter en grijs. Haar pony is opvallend recht geknipt.

Met haar dochter, haar oudste, heeft ze even geen contact. ‘Wat er precies aan de hand is weet ik niet, ik laat het maar even zo.’

Met haar zoon is de band veel inniger. 'Een ongelooflijk leuke, lieve, grappige, creatieve jongen,' glundert ze. 'Alles bij elkaar vind ik dat ik het geweldig heb gedaan. Als moeder alleen, met twee kinderen.'

Thijs heeft van beide kinderen het geboortekaartje bewaard. De naam van haar dochter had hem indertijd een glimlach ontlokt. Marleen komt dichtbij zijn familienaam Van Marle. Ruim zes jaar later kwam de tweede geboortekaart: een tekening van Marleen, op dik papier. Eronder had Karin in sierlijke paarse letters de naam van haar zoon geschreven: Thijs.

Ze praat met heftige gebaren. Om de zoveel tijd springt ze op. Dan beent ze door de kamer, zwaaiend met haar armen. 'Ik geef nog af en toe les,' zegt ze, hoewel ze nu al een paar jaar met pensioen is. Ze duwt haar onderbenen zo ver naar achter dat haar knieën op slot gaan, een houding die Thijs onmiddellijk herkent.

'Ik ga je nu even lesgeven, oké?' Ze kijkt Thijs indringend aan.

'Weet je wat een lemniscaat is?'

Hij glimlacht. Ze was zijn lerares op de Vrije School. Op Vrije Scholen struikel je over de lemniscaten.

'Dat is toch zo'n platgeslagen acht?'

Ze negeert zijn plagerige toon en wijst naar hem, met uitgestrekte arm, als een onderwijzeres die een kind 'de beurt' geeft. 'Precies!' Ze staat een paar meter bij hem vandaan. In zijn herinnering was ze langer.

'Nou, ik geef dus af en toe een workshop lemniscaatlopen. De lemniscaat is het symbool voor oneindigheid. In die vorm zie je de wisselwerking van tegengestelde krachten. Bij mij staat de onderkant van de lemniscaat voor passiviteit, de bovenkant voor activiteit. In het midden komen deze polariteiten samen. Door de lemniscaat letterlijk te lopen kun je de uitersten met elkaar verbinden. Maar let op, je kunt een lemniscaat goed of verkeerd lopen.'

Haar jurk fladdert om haar heen. Ze draagt een blauwgrijze legging en is nog steeds slank.

‘Het is als volgt,’ gaat ze gedecideerd verder. ‘Je moet de onderkant van de lemniscaat, het passieve gedeelte, niet met een gesloten houding lopen, maar open. Dus niet zo, maar zó.’

Ze maakt een wijde cirkel van haar armen, alsof ze een grote wasmand draagt. Ze duwt haar borst naar voren en beent door de kamer, dicht langs een mand met schapenwol.

‘Als je de onderkant van de lemniscaat verkeerd loopt en je komt in het midden, op het snijpunt, ja, dan word je natuurlijk depressief. En als je de bovenkant verkeerd loopt en je komt in het snijpunt, dan krijg je natuurlijk een burn-out. Snap je dat?’

Thijs denkt aan een vriendin die tijdens de zoveelste zware depressie voor een trein is gesprongen. En aan zijn schoonzus, die jarenlang met ernstige depressies tobde – een lijdensweg die hij van nabij meemaakte.

Karin gaat zitten maar staat snel weer op. Ze loopt naar de keuken. ‘Ik ga even de soep opwarmen. Kom je zo?’

Zodra ze de kamer uit is, kijkt hij op zijn horloge.

Ze zet de soep op tafel. ‘Linzensoep, ik hoop dat je dat lekker vindt.’ Ze gaat niet recht, maar schuin tegenover hem zitten. ‘Ik heb al je briefjes een jaar of tien geleden verbrand. Het waren vooral kattelietjes hoor. Kleine briefjes met zinnnetjes als: “Dag mooi meisje!” Je legde ze meestal op tafel.’

Hij kijkt haar verbaasd aan. ‘Ik wilde niet dat mijn kinderen ze zouden vinden. Mijn Thijs weet dat hij is vernoemd naar een Thijs uit een van mijn klassen – van lang geleden. Omdat ik het een leuke naam vind. Verder weet hij niets.’

Thijs breekt een stuk van het brood en geeft dat aan Karin. ‘Waarom heb je hem naar mij vernoemd?’

‘Omdat je belde op zijn geboortedag. Je vertelde dat je hevig van me had gedroomd. “Ik heb het gevoel dat er iets bijzonders gaat gebeuren”, zei je. Ik vertelde dat ik ieder moment kon bevalen. Voor de grap zei je toen: “Nou, als het een zoon wordt, dan weet je wel hoe je hem moet noemen.” Die nacht is mijn Thijs ge-

boren. Ik had trouwens al eerder bedacht dat ik hem naar jou zou vernoemen.'

Hij proeft voorzichtig van de soep. Hij voelt de peper op zijn lippen en tong branden.

'Ik heb er natuurlijk nog weleens over nagedacht,' zegt Karin zacht. Ze veegt wat kruimels van tafel. 'Ik denk niet dat ik misbruik van jou heb gemaakt. En jij niet van mij. De jaren zeventig waren gewoon een wilde tijd.'

Nadat ze de tafel heeft afgeruimd, laat ze hem het huis zien. In de voorkamer hangt een tent te drogen. 'Een geweldige aankoop, gaat al jaren mee!' Ze trekt alle deuren open. De logeerkamer. Haar slaapkamer.

Op zolder wijst ze naar een grote, brede kast vol handwerkspullen. Lapjes, knopen, wol, in allerlei zachte kleuren. 'Een fantastische collectie, ik grijp nooit mis.'

Vroeger op de Vrije School gaf ze handwerkles en kunstgeschiedenis. Daarnaast gaf ze hem bij haar thuis bijles Frans. Zo was het begonnen.

Thijs strijkt met zijn hand over het boek dat naast hem op de bank ligt. Hij houdt van boeken, zelfs als de inhoud hem niet aanspreekt.

'Lees je nog veel van Rudolf Steiner?' In haar boekenkast heeft hij vrijwel alleen antroposofische uitgaven zien staan.

'Ik lees bijna alleen nog Steiner. Andere dingen interesseren me niet meer. Ik lees *Over de drempel* nu voor in een klas.'

'In een klas? Op een school? Maar je bent toch met pensioen?'

'Je begrijpt me verkeerd. Ik lees voor aan een klas met dode mensen. Niet hardop hoor, gewoon in stilte.'

Hij kijkt nogmaals naar het boek. Op het omslag prijkt een gesluierd schilderij. Paars en rood. Haar lievelingskleuren, weet hij.

'Wie zitten er bij je in de klas?'

'O, de samenstelling wisselt. Nu zit Bart er bijvoorbeeld in. Hij is een paar jaar geleden overleden. Je kent hem wel van vroeger.

Maar ik lees ook voor aan een vrouw die pas zes maanden dood is. Zij zit geregeld te huilen. Eerst begreep ik niet waarom, maar inmiddels ben ik erachter: ze heeft zelfmoord gepleegd, heel tragisch. Had ik je trouwens al verteld dat ik helderziend ben? En dat ik aura's kan lezen.'

Thijs staat op.

'Wil je nog iets drinken?'

'Nee, dank je.' Hij zegt het iets te abrupt. 'Het is een lange dag geweest en ik moet nog een eind rijden.'

Dinsdag 24 april 1973

Vóór de kerstvakantie gaf Karin (we mogen haar bij haar voornaam noemen) alleen handwerken, maar sinds het begin van dit jaar geeft ze ook kunstgeschiedenis. Met handwerken heb ik nog steeds moeite. Ik heb ruwe schapenwol leren spinnen, zowel op een spinnewiel als met een spintol. Verder ben ik met een wandkleed bezig, maar dat is nog niet naar m'n zin.

Kunstgeschiedenis vind ik erg leuk. Karin kan goed vertellen en ze stelt ons veel meer vragen dan de andere docenten. Ze wil echt dingen van ons weten. We tekenen veel tijdens kunstgeschiedenis en dan kun je tussendoor wat langer met haar praten. Dat vind ik fijn.

Vandaag vertelde ik haar over mijn vader. Dat ik zo met hem kan botsen. 'Ik heb een moeilijke relatie met mijn moeder,' zei Karin.

Je kunt ook enorm met haar lachen. Ze flapt er van alles uit. Zo hebben we een jongen in de klas, Frank, die hinnikt als een paard als hij lacht. Laatst zei Karin, toen Frank weer eens luid zat te hinniken: 'Ik hoor het al, Frank komt klaar.' De hele klas lag dubbel, Frank kreeg een kop als een biet.

Karin is vandaag aan een nieuwe periode kunstgeschiedenis begonnen. Dat betekent dat zij wekenlang iedere ochtend de eerste twee uur lesgeeft.

'Kunst is gewoon een aanvulling van de natuur,' vertelde ze. De Griekse kunst vindt zij prachtig. Over de Romeinen zei ze: 'Die pikten alles van de Grieken. Voor de rest voerden ze alleen oorlogen en organiseerden ze orgieën.'

Voor het eerst sinds ik op de Vrije School zit, fiets ik er met plezier naartoe. Soms kom ik zelfs een kwartiertje vroeger, om Karin te helpen met het klaarzetten van de spullen.

Woensdag 9 mei

Na het tweede lesuur vraagt Karin of ik even wil nablijven. Ze stuurt de anderen het lokaal uit. Ze pakt de stoel vanachter haar bureau en gaat tegenover me zitten. Het is warm in de klas. 'Ik heb de afgelopen weken gezien hoe je naar me kijkt. Het is duidelijk dat je verliefd op me bent. Ik weet niet goed wat ik daarmee aan moet.'

Ik schrik en weet niet wat ik moet zeggen. Ik bewonder Karin. Ik heb het gevoel dat zij de enige is die mij begrijpt. Vroeger praatte ik veel met mama, nu steeds minder. Met papa heb ik altijd moeilijk kunnen praten. Hij heeft het heel druk met de zaak en als hij tijdens het eten genoeg heeft van een discussie, slaat hij met zijn vuist op tafel en roept: 'Genoeg is genoeg!'

Ik vind het steeds moeilijker om met m'n klasgenoten te praten. Ik heb het gevoel dat ik de laatste tijd erg veranderd ben. Bijna iedereen in mijn klas rookt of blowt, maar ik wil dat niet. Ik drink ook geen alcohol. Zij praten vaak over televisieprogramma's, maar mij interesseert televisie helemaal niet meer.

Karin rookt niet en heeft zelfs geen tv. Zij leeft, denk ik, zoals ik zou willen leven. Dus ja, ik bewonder haar en vind het fijn om met haar te praten, maar ben ik ook verliefd? Ik vind haar erg mooi. Ze is iets groter dan ik, heeft prachtig lang haar en heldere lichtbruine ogen. En net als ik heeft ze een kuiltje in haar kin.

De rest van de middag ben ik stil. Karin heeft gevraagd of ik morgen bij haar en Tom kom eten. Tom is haar vriend. Ze woont met hem samen.